

Opetus- ja kulttuuriministeriö

Tiede- ja kulttuuriministeri Annika Saarikko

Lasten ja nuorten liikunta ja urheilu mahdollistettava koronaviruksesta huolimatta

Liikunta- ja urheiluyhteisö on toiminut vastuullisesti viranomaisten ohjeistuksia noudattaen koronavirusepidemian vastaisessa taistelussa. Tämä on tarkoittanut epidemian eri vaiheissa liikunta- ja urheiluharrastusten osittaista rajoittamista tai kokonaan keskeyttämistä. Ymmärrämme, että epidemian hallinnassa pitäminen vaatii rajoituksia, mutta niiden tulisi olla kulloiseenkin tautitilanteeseen nähden oikeasuhtaisia.

Olympiakomitea ja liikunta- ja urheiluyhteisö ovat nyt erittäin huolissaan lasten ja nuorten harrastustoiminnan pitkäaikaisesta keskeyttämisestä isossa osassa Suomea. Toiminnan keskeyttämisellä on huomattavan negatiiviset vaikutukset lapsiin. Huomioiden aikuisia pienempi rooli tartuntaketjuissa ja koronaviruksen aiheuttama pääosin lievä taudinkuva lapsilla, rajoitustoimenpiteiden vaikutusta tulisi tarkastella myös lasten edun näkökulmasta. Urheiluseuratoimintaan liittyvät koronavirustartunnat, altistumistilanteet ja karanteenitoimenpiteet ovat olleet [Kilpa- ja huippu-urheilun tutkimuskeskuksen selvityksen](#) mukaan harvinaisia urheilun kokonaisuuteen nähden.

Liikuntaharrastusten keskeyttäminen uhkaa lasten ja nuorten hyvinvointia. Keskeyttämisestä aiheutuu vakavia sosiaalisia haittoja lapsille ja nuorille, mutta myös perheille ja koko yhteiskuntaan. Seuroissa tapahtuva lasten ja nuorten toiminta on erityisesti vaikeina aikoina sekä taloudellinen että sosiaalinen voimavara ja merkityksellisyys tuottaja kaikille suomalaisille. Monen lapsen ja nuoren kaveripiiri muodostuu siitä urheiluyhteisöstä, jota ei nyt saa tavata. Lasten ja nuorten aktiivinen harrastustoiminta ennaltaehkäisee tutkimusten mukaan yksinäisiä iltapäiviä, passiivista elämäntapaa ja syrjäytymistä.

Urheiluseurat ovat hyödyntäneet pitkin syksyä ja loppuvuotta innovatiivisesti ulkotiloja ja luontoa, mutta talviolosuhteissa tämä ei ole enää mielekäästä eikä mahdollista. Toiminnasta on jättäytynyt pois merkittävä määrä lapsia ja nuoria, joita korvaava harjoittelu ei motivoi. Liikunta on lasten fyysisen ja henkisen hyvinvoinnin peruspilari. Liikuntaan opitaan, eikä tätä oppimisprosessia saa perusteetta häiritä.

Mitä pidemmälle rajoitukset venyvät, sitä vakavammalla ja kauaskantoisemmalla haitalla tilanne aiheuttaa lasten ja nuorten liikunnalle. Vaarana on, että kokonaisia ikäluokkia menetetään liikunnan ja urheilun parista.

Lasten liikunnan rajoittamisen haitat voivat olla pysyviä. Lasten ja nuorten liikkuminen on vähentynyt koronapandemian aikana merkittävästi. Valtion liikuntaneuvoston julkaiseman raportin mukaan ero kahden vuoden takaiseen on jopa kymmeniä prosentteja. Raportin mukaan nuorilla pandemia on lisännyt liikkumisen polarisaatiota, eli nuorten jakautumista liikunnallisesti aktiivisiin ja vähän liikkuviin. Lisäksi toimintarajoitteita kokevilla nuorilla liikkuminen on vähentynyt muita yleisemmin. Nämä tulokset osoittavat, että lasten ja nuorten liikuntaharrastusten rajoittamisen jatkaminen on kestämaton tie.

Lasten ja nuorten harrastajamäärissä näkyy nyt dramaattisia muutoksia. Syksyllä kautensa aloittaneissa sisäurheilulajeissa (esimerkiksi koripallo, käsipallo, lentopallo, salibandy ja voimistelu)

lasten ja nuorten harrastajamäärät ovat pudonneet tähän mennessä jo noin 5-10 prosenttia, ja tavanomaisista koko kauden luvuista ollaan jäljessä 10-20 prosenttia. Harrastajamäärien jo nyt näkyvän vähenemisen lisäksi uhkana on, että moni jättää harrastamisen aloittamatta tai toimintaan jo kiinnittyneistä useat lopettavat harrastuksen.

Harrastajamäärien vähenemisen seurauksena myös seurojen toimintaa voidaan joutua lakkauttamaan. Harrastustoiminnan keskeyttäminen koettelee rajusti seurojen taloutta, joka on jo monen seuran osalta kriittisessä tilassa. Suomalaisen liikunnan kivijalan eli seuratoiminnan toimintakyky uhkaa romahtaa. Tällöin negatiiviset vaikutukset olisivat huomattavasti pandemiaa kauaskantoisempia, koska seurat toimivat lasten ja nuorten liikuntaharrastuksen pääasiallisina järjestäjinä.

Näkemyksemme mukaan lapsille ja nuorille uhkaa syntyä ”uusi normaali” tilanteesta, jossa liikuntaa ei voi harrastaa. Liikuntaharrastuksista vapautuva aika käytetään älylaitteiden äärellä, mikä kiihdyttää lapsen fyysisen aktiivisuuden laskua. Tämä on erittäin huolestuttavaa lasten tulevaisuuden näkökulmasta, mutta myös kansanterveyden ja -talouden kannalta. Liikkumattomuuden kustannukset yhteiskunnalle ovat jo nyt vuosittain yli 3 miljardia euroa ja ne uhkaavat pitkittyneiden rajoitusten myötä räjähtää käsiin.

Mitä pidemmäksi harrastustauko venyy, sen vaikeampi ”uudesta normaalista” on palata fyysisesti aktiiviseen harrastamiseen. Valitettavasti perheet eivät ole nykytilanteessa harrastamisen näkökulmasta tasa-arvoisessa asemassa. Kaikki vanhemmat eivät pysty tai jaksa harrastaa yhdessä lasten kanssa. Kaupunkien liikuntatilojen sulkeutuessa vaihtoehdot liikkua ja harrastaa ovat voimakkaasti kaventuneet. Pienissä kaupungeissa ja kunnissa ei ole korvaavia tiloja lapsille. Urheiluseurat eivät pysty normaaliin tapaan tukemaan perheitä lasten liikuttamisessa.

Arvoisa ministeri, meidän aikuisten tehtävä on kantaa vastuu lapsen ja nuoren kasvusta, kehityksestä ja hyvinvoinnista. Emme saa sokaistua uudelle normaalille, emmekä menettää auktoriteettiamme lasten ja nuorten kasvattajina. 100 vuotta sitten 10-vuotiaille laitettiin tupakka käteen, kun paremmasta ei tiedetty. Tänä päivänä tulee olla viisautta katsoa lasta passivoivan ja hyvinvointia uhkaavan toiminnan vaikutuksia pidemmälle tulevaisuuteen. Poikkeusolojenkin aikana lasten liikunnalle on löydettävä turvallisia keinoja – ei esteitä. Poliittisen tahtotilan on käännyttävä lasten ja nuorten liikunnan rajoittamisesta sen mahdollistamiseen.

Pidämme vielä mahdollisena torjua lasten ja nuorten passivoitumisen ja laajemman harrastajamäärien laskun, mikäli lasten ja nuorten harrastustoiminta voidaan käynnistää pikaisesti. Seurat ovat erittäin vahvasti sitoutuneet toteuttamaan harrastustoimintaa vastuullisesti turvallisuusnäkökulmat huomioiden.

Toivomme, että te, arvoisa urheiluministeri, lähdette edistämään tätä asiaa ja ryhdytte yhdessä liikunta- ja urheiluyhteisön kanssa lasten ja nuorten liikunnan pelastustalkoisiin. Uskomme, että voimme yhdessä löytää ratkaisuja monipuoliseen lasten liikunnan harrastamiseen koronavirus-epidemian aikana.

Liikunta- ja urheiluterveisin,

Mikko Salonen
toimitusjohtaja
Suomen Olympiakomitea

Marco Casagrande
pääsihteeri
Palloliitto

Pekka Ilmivalta
toiminnanjohtaja
Salibandyliitto

Olli-Pekka Karjalainen
toimitusjohtaja
Lentopalloliitto

Maria Laakso
pääsihteeri
Voimisteluliitto

Päivi Mitrunen
toiminnanjohtaja
Käsipalloliitto

Matti Nurminen
toimitusjohtaja
Jääkiekkoliitto

Ari Tammivaara
toimitusjohtaja
Koriipalloliitto